

**PROCEEDINGS OF THE
II INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND THEORETICAL CONFERENCE**

MODERN TOOLS AND
METHODS OF SCIENTIFIC
INVESTIGATIONS

08.12.2023

ANTWERP
KINGDOM OF BELGIUM

**ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЗАСОБІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО
КОНСТРУКТИВІЗМУ**

Фенько В.Ю. 241

**ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ
ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ
ІНФОРМАТИКИ**

Гавіловська Г.П., Рубанська О.Я. 243

КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Сірант Н.П. 248

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Грішина О.І. 253

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
СТАРШОКЛАСНИКІВ**

Огієвська О.М. 256

**ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА
ПРОБЛЕМА**

Ковальчук А.О. 262

**РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-
МЕДИКІВ**

Федорович З.Я. 266

СВІТОГЛЯДНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Ордіна Л.Л. 268

СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ЯКА КРАЩА?

Захарченко О.М. 271

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ЗДОРОВ'Я ТА НАВЧАННЯ В
ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Пешкова О.В. 273

УМОВИ ТВОРЧОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ЗДО

Ларіна І.О. 275

SECTION 22.

PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY

**ЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕРЕЖИВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМИ ВІД ТИПУ
ТЕМПЕРАМЕНТУ**

Довганюк І.В. 276

**ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФАХІВЦЯ В СИСТЕМІ
«ЛЮДИНА-ЛЮДИНА»**

Глушенко О.В. 279

Ордіна Лариса Леонідівна

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри філософських та політичних наук
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

СВІТОГЛЯДНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Соціально-економічні, політичні та соціокультурні перетворення останніх десятиліть в Україні спричинили активізацію міжособистісних відносин у суспільстві та актуалізували потребу світоглядного самовизначення особистості на основі набуття моральних орієнтирів в національній та соціокультурній ідентифікації.

Задоволення значних духовних потреб громадян невіддільне від професійної діяльності фахівців гуманітарного профілю, які функціонально покликані брати участь у відтворенні духовної культури суспільства, у вихованні молодого покоління на основі національно-культурних зразків, що характеризують норми загальнолюдської моралі.

Сьогодні у вітчизняній системі професійної освіти вченими активізується пошук найбільш перспективних моделей гуманітарної підготовки майбутніх фахівців на основі застосування інноваційних освітніх технологій (Є. Лузік, Г. Васянович, О. Слободянюк, О. Гречановська, С. Вітвицька). Ці наукові доробки підтверджують актуальність проблеми світоглядного становлення особистості у період кризового стану сучасних реалій життя.

Філософський енциклопедичний словник пояснює поняття «світогляд» як «практичне утворення, засноване на співвіднесенні наявного, суцього та уявного, бажаного, належного синтез досвіду, оцінки знання та переконань, зорієнтованих на ідеали; форма і спосіб сприйняття суб'єктом світу через потреби розвитку особистості[1, с. 569.]». Спираючись на визначення Українського педагогічного словника, що «світогляд – це форма суспільної самосвідомості людини, через яку вона сприймає, осмислює та оцінює навколишню дійсність як світ свого буття й діяльності, визначає і сприймає своє місце й призначення в ньому[2, с. 299]», можна зазначити вагому роль в освітньому процесі суб'єктивної педагогіки, яка концентрує основну увагу на антропологічному аспекті виховання та освіти, віддаючи перевагу онтологічним та аксіологічним проблемам. Саме засобами суб'єктивної теоретичної педагогіки здійснюється конструювання та обґрунтування ідеалу формування людини. Така педагогіка є можливою лише як педагогічна антропологія, теоретичні конструкти якої визначаються розумінням сутності і призначення людини[3].

С. Гончаренко у світоглядній культурі фахівця вбачає специфічну здатність людини сприймати і перетворювати свою природну й соціальну здатність на необхідну для неї форму, адекватну соціальному характеру суспільної діяльності[4].

Становлення світоглядної культури особистості у процесі організації навчання базується на успішному виконанні таких умов:

- педагогічна діагностика рівнів світоглядного розвитку студентів за виділеними критеріями, що визначає цілі процесу засвоєння змісту гуманітарної дисципліни адекватно завданням формування соціально-моральної зрілості особистості та професійної компетентності фахівця;

- усвідомлення студентами особистісного змісту свого світоглядного самовизначення на основі досягнення професійної компетентності та соціально-моральної зрілості, що практично реалізують аксіологічне засвоєння навчального матеріалу на базі системного оволодіння засобами світосприйняття, світорозуміння та самовдосконалення особистості.

Світоглядна культура є фундаментальною, цілісною, універсальною та інтегративною характеристикою особистості. Центром у її структурі виступає ціннісне ядро, яке визначає характер світосприйняття та зміст світорозуміння у життєдіяльності людини, зміцнює її особистісні морально-етичні, естетичні, професійні та соціокультурні світоглядні орієнтації. На їх основі формується світоглядна позиція, що виявляє зміст поглядів і переконань, соціальних установок та моральних принципів поведінки людини в процесах пізнавальної, комунікативної та професійної діяльності у соціумі. Сутність світоглядної культури виявляє складний комплекс стійких якостей і властивостей особистості, що характеризують майбутнього фахівця за критеріями соціальної та професійної компетентності його діяльності та духовно-моральної зрілості поведінки. Показниками досягнення високого рівня світоглядної культури особистості виступає персональна готовність до активної соціокультурної діяльності в суспільстві, позиція глибокого усвідомлення духовно-культурних цінностей свого народу, особиста потреба та практична здатність вносити творчий внесок у діяльність з вивчення, збереження та популяризації духовних традицій та моральних ідеалів української культури.

У педагогічній діяльності, становлення світоглядної культури особистості у процесі освітньої підготовки забезпечується: діагностикою та самодіагностикою індивідуального рівня світоглядного розвитку студента за виділеними критеріями; конкретизацією на цій базі цілей і світоглядного ядра змісту навчальної дисципліни адекватно завданням підготовки професійно компетентного, соціально і духовно зрілого фахівця; випереджаючим проектуванням та застосуванням комплексу освітніх та соціально орієнтованих технологій навчання, які формують ціннісно усвідомлене та персонально відповідальне ставлення студентів до національної духовно-культурної спадщини, стимулюють активну позицію суб'єкта у процесах цілісного світорозуміння та гуманістично спрямованої діяльності, культурного саморозвитку особистості.

Структура персональної світоглядної культури охоплює основні сфери прояву особистості – когнітивну, емоційно-ціннісну, мотиваційно-смыслову, вольову та поведінкову і включає в себе такі структурні компоненти, як: знання та уявлення людини про навколишню природу, соціокультурну дійсність та про себе, персональні цінності, смисли та ціннісні орієнтації, світоглядні погляди, ідеали та переконання, принципи та позиції, що виявляються у взаємодіях з цією дійсністю.

Система світоглядних знань і цінностей, зміст процесів світосприйняття, світорозуміння і світоперетворення людини, яка присвятила себе певній професії, характеризують фахівця з позицій готовності до світоглядно системної (науково-теоретична готовність), духовно-моральної, культурно-ціннісної інформації (духовно-моральна зрілість), готовності застосовувати ціннісні переконання та принципи у соціально та професійно компетентній діяльності в суспільстві (соціальна та професійна компетентність), у саморегуляції персональної поведінки (поведінково-вольова готовність).

Отже, підсумовуючи вище зазначене, можна стверджувати, що показниками світоглядної культури майбутнього фахівця виступають: високий ступінь усвідомленості особистістю духовно-культурних цінностей українського народу; особиста потреба та здатність зробити свій творчий внесок у діяльність з вивчення, збереження та популяризації духовних традицій та моральних ідеалів національної культури. Маючи високий рівень сформованості персональної світоглядної культури, фахівець здатний ставити адекватні життєві цілі, творчо планувати та реалізувати професійну діяльність. У результаті сучасна дійсність універсально засвоюється у єдності духовних і практичних засад інтелектуальної, професійної та соціокультурної діяльності людини, успішно інтегрованої в соціум на основі духовно-культурної спадщини, національно-культурної самоідентифікації та творчої активної життєвої позиції особистості.

Список використаних джерел:

1. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. - Київ: Абрис, 2002. - С. 569.
2. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко; голов. ред. С. Головка.-Київ: Либідь, 1997. – С.299.
3. Світоглядна культура: традиції та сучасність: монографія / Г.В. Корж, Р.В. Васильченко/ Мін-во освіти і науки України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ФОП Панов А.М., 2020. – 212 с.
4. Гончаренко С. У. Світоглядна культура фахівця / С. У. Гончаренко // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — С. 807—808.